

STANOVISKÁ
VÝBOR REGIÓNOV

113. PLENÁRNE ZASADNUTIE 8. A 9. JÚLA 2015

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Zelená kniha — Vytváranie únie kapitálových trhov

(2015/C 313/05)

Spravodajca:	Tadeusz TRUSKOLASKI (PL/EA), primátor mesta Białystok
Referenčný dokument:	Zelená kniha – Vytváranie únie kapitálových trhov COM(2015) 63 final

I. VŠEOBECNÉ PRIPOMIENKY

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. Víta iniciatívu Európskej komisie prezentovanú v zelenej knihe „Vytváranie únie kapitálových trhov“, ktorej hlavným cieľom je vytvoriť jednotný kapitálový trh.
2. Pripomína, že súkromná iniciatíva a podnikanie zohrávajú dôležitú úlohu pri vytváraní konkurencieschopného hospodárstva Európskej únie.
3. Vyzdvihuje význam vytvorenia spoločného jednotného kapitálového trhu.
4. Vyzýva Komisiu, aby urýchlila prácu na akčnom pláne a čo najskôr predložila legislatívne návrhy v záujme dosiahnutia cieľa, ktorým je úplne integrovaný jednotný kapitálový trh EÚ do konca roka 2018.
5. Víta úsilie Komisie zamerané na odstránenie prekážok v investovaní do podnikania, čo bude zvlášť prínosné pre malé a stredné podniky (MSP). Zdôrazňuje, že uvoľnenie potenciálu kapitálového trhu je dôležitým aspektom dosiahnutia udržateľného miestneho a regionálneho rastu a vytvárania pracovných miest.
6. Zdôrazňuje, že je potrebné, aby prijatá ďalšie štrukturálne a proticyklické opatrenia v oblasti finančných trhov tak, aby mali účinky na všetky členské štáty EÚ a prinášali úžitok aj regiónom s nižšou úrovňou rozvoja finančných trhov.
7. Považuje za nevyhnutné diverzifikovať zdroje financovania hospodárstva EÚ a mechanizmy na prilákanie nových investícií, ako faktory podporujúce rozvoj a stabilitu.
8. Zameriava svoju pozornosť na tie prvky v rámci kapitálových trhov, ktoré môžu podporiť regionálny a miestny rozvoj.
9. Osobitnú pozornosť a dôraznú podporu venuje všetkým opatreniam zameraným na:
 - a) posilnenie potenciálu MSP, uznávajúc ich úlohu v miestnom kontexte pri podpore podnikania, vytváraní inovácií, formovaní spoločnosti na základe hodnoty, akou je práca;

b) podporu finančnej uskutočniteľnosti významných a dlhodobých investičných projektov s výrazným regionálnym dosahom, ktoré vytvárajú podmienky efektívneho regionálneho a miestneho rozvoja.

10. Nazdáva sa, že únia kapitálových trhov musí umožniť diverzifikáciu zdrojov financovania investičných projektov, ktoré si vzhľadom na svoje špecifiká a rozsah vyžadujú zapojenie mnohých finančných subjektov.

11. Podporuje názor, že vytvorenie únie kapitálových trhov si bude vyžadovať mimoriadne rozsiahle analýzy a konzultácie s cieľom zistiť, aké sú prekážky a možnosti, a potom prijať diferencované opatrenia v regulačnej, inštitucionálnej a vzdelávacej sfére.

II. VÝCHODISKÁ A CIELE ÚNIE KAPITÁLOVÝCH TRHOV

12. Oceňuje, že sa začalo pracovať na vytvorení únie kapitálových trhov.

13. Verí, že regulovaný jednotný kapitálový trh v rámci Európskej únie bude ďalším nástrojom na zlepšenie odolnosti voči asymetrickým šokom, ku ktorým dochádza v dôsledku odlišného tempa rozvoja jednotlivých regiónov Európskej únie. Podotýka, že slabé stránky kapitálových trhov spočívajú aj v hlboko zakorenených dôvodoch slabého celkového dopytu, akými sú napríklad rozdiely z hľadiska regionálneho rozvoja.

14. Oceňuje vytvorenie súboru priorít pre ďalšiu prácu, ktoré okrem iného zahŕňajú: odstraňovanie prekážok prístupu na kapitálové trhy, uľahčenie nadväzovania vzťahov medzi vlastníkami kapitálu a subjektmi typu MSP, bezpečnosť na kapitálovom trhu, podpora a financovanie dlhodobých investícií, rozvoj súkromných emisií a iných foriem financovania v celej EÚ a tiež zníženie administratívnej záťaže.

15. Zastáva názor, že únia kapitálových trhov má potenciál integrovať rozdrobené kapitálové trhy v Európe a uľahčovať cezhraničný tok kapitálu, vďaka čomu by sa mohol zväčšiť objem investícií do európskych podnikov a projektov v oblasti infraštruktúry.

16. Vyzýva Komisiu, aby zväžila aj stranu ponuky a najmä zanalyzovala a riešila hlavné príčiny toho, prečo drobní a inštitucionálni investori nie sú schopní získať a transformovať dostatočný kapitál na posilnenie jednotlivých finančných služieb a dlhodobých investícií do reálneho hospodárstva.

17. Obáva sa, že súčasné ciele sú príliš všeobecné, a preto by sa nemusela dosiahnuť uspokojivá miera diverzifikácie finančných zdrojov MSP.

18. Uznáva, že vznikajúca únia kapitálových trhov by sa mala predovšetkým usilovať o rozvoj MSP, ale kladie si otázku, či sekuritizácia predstavuje dlhodobé riešenie problémov financovania MSP, aj vzhľadom na to, že náklady na ňu sú pre MSP úmerne vyššie.

19. Súhlasí so zámerom navrhnutých zmien, ktorým je podporiť väčšie zapojenie individuálnych investorov do kapitálového trhu, ale konštatuje, že v zelenej knihe sa venuje príliš málo pozornosti súkromným investorom.

20. Domnieva sa, že prijatie rozsiahlej reformy kapitálového trhu musí byť sprevádzané prísnyim celoeurópskym a vnútroštátnym dohľadom, aj prostredníctvom posilnenia úlohy Európskeho orgánu pre cenné papiere a trhy (ESMA) pri zlepšovaní zblížovania dohľadu, aby sa zabránilo nadmernému prijímaniu rizika a nestabilite na finančných trhoch.

21. Nabáda, aby sa uskutočnili rozšírené konzultácie v súvislosti s postupmi sekuritizácie, pričom treba mať na pamäti ponaučenia z finančnej krízy. Sekuritizácia nesmie spôsobovať systémové riziko, a preto sa treba vyhýbať nástrojom s vysokým finančným pákovým efektom a závislosti od krátkodobého financovania.

22. Upozorňuje na to, že trhy jednotlivých členských štátov sú veľmi rozdielne z kultúrneho, historického aj právneho hľadiska. Vzhľadom na zložitosť problémov by bolo treba vykonať rozsiahlejšiu analýzu ex ante, pokiaľ ide o vytvorenie a vplyv únie kapitálových trhov v každom členskom štáte.

23. Je presvedčený, že mnohé z iniciatív týkajúcich sa únie kapitálových trhov bude treba realizovať súbežne a potom podporiť prostredníctvom viacúrovňových vzdelávacích programov, vzhľadom na spoločenské bariéry vyplývajúce okrem iného z tradícií a zvykov.

24. Upozorňuje, že retailoví investori a vlastníci mikropodnikov a malých podnikov majú často nízku úroveň finančnej gramotnosti a investičnej kultúry. To sú štrukturálne faktory, ktoré sťažujú rozvoj celoeurópskeho kapitálového trhu.

25. Domnieva sa, že miestne a regionálne orgány musia zohrávať kľúčovú úlohu vo vývoji finančného vzdelávania obyvateľov. Okrem toho zdôrazňuje úlohu sociálnych a vzdelávacích inštitúcií pri podpore vedomostí mladých Európanov o hospodárskych a finančných otázkach.

26. Považuje za vhodné zvážiť finančné a inštitucionálne zapojenie verejného sektora v oblastiach priamo podporujúcich rozvoj kapitálového trhu, v ktorých iniciatívy súkromného sektora nebudú stačiť. Žiada, aby sa pred zapojením verejného sektora overovalo, či verejné prostriedky aj naozaj prilákajú súkromné iniciatívy. Zapojenie verejného sektora by v takýchto prípadoch malo vychádzať zo sprievodnej hospodárskej analýzy a mal by byť jasne vymedzený spôsob, ako investovanie ukončiť po dosiahnutí stanoveného účinku, alebo aj vtedy, keď sa začne črtať nesprávny vývoj.

27. Zastáva názor, že v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje plán únie kapitálových trhov v mnohých krajinách existujú osvedčené postupy, ktoré by sa mali rozšíriť.

28. zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány môžu na kapitálových trhoch zohrávať dôležitú a rôznorodú úlohu ako investori poskytujúci dlhodobý počiatočný kapitál a s ich pohľadávkami sa môže obchodovať na trhoch,

III. HARMONIZÁCIA PRÁVNÝCH PREDPISOV

29. Súhlasí s tým, že je potrebné vytvoriť koherentný súbor pravidiel pre kapitálové trhy. Tieto pravidlá by sa mali dodržiavať vo všetkých členských štátoch.

30. Považuje za správne domnievať sa, že v prípade vytvorenia transparentného rámca pre fungovanie jednotného kapitálového trhu a zosúladenia systému zabezpečenia, treba očakávať zvýšenie dôvery zo strany investorov, čo povedie k efektívnejšej alokácii kapitálu.

31. Zdôrazňuje, že koherentný súbor pravidiel by bol dôležitým krokom v snahe odstrániť prekážky a vytvoriť nevyhnutné prostredie na to, aby mohol v celej Európskej únii vzniknúť a fungovať jednotný kapitálový trh, ktorý by bol väčšími prepojený s medzinárodnými trhmi.

32. Poukazuje na skutočnosť, že regulačné návrhy týkajúce sa únie kapitálových trhov by nemali vytvárať nadmerné regulačné zaťaženie pre MSP, ani obmedzovať výhody, ktoré by pre tento sektor mohli vyplývať z vytvorenia jednotného kapitálového trhu.

33. Považuje za dôležité vytvoriť nové právne kategórie, ktoré umožnia investovať a získavať kapitál v rámci Európskej únie.

34. Verí, že je možné spustiť nové trhové iniciatívy vďaka ďalšiemu zvyšovaniu transparentnosti verejne dostupných finančných informácií a odstráneniu príčin, ktoré spôsobujú, že finančné informácie jednotlivých členských štátov nemožno porovnávať.

35. Opakuje svoju požiadavku, aby sa zlepšila porovnateľnosť a dostupnosť údajov o riziku financovania subjektov zo sektora MSP v celej EÚ, vyslovenú v predchádzajúcich stanoviskách Výboru regiónov.

36. Považuje za správne vymedziť zjednodušené Medzinárodné štandardy finančného výkazníctva (IFRS), ktoré by mohli zabezpečiť porovnateľnosť podnikov a pomôcť zvýšiť ich rating. Používanie takýchto štandardov môže takisto podnietiť investorov, aby investovali do podnikov, ktoré uplatňujú transparentné a všeobecne uznávané zásady.

37. Domnieva sa, že treba dôsledne pracovať na harmonizácii konkurzného práva a zblížení rámca postupov finančnej reštrukturalizácie, pričom treba mať na zreteli zložitost' tejto problematiky, najmä pokiaľ ide o existenciu rôznych foriem uprednostňovania niektorých sociálnych skupín alebo skupín veriteľov.

38. Podporuje revíziu právneho rámca, vrátane prudenciálnych pravidiel, s cieľom preskúmať obmedzenia, ktoré bránia v prístupe k sekuritizácii aktív uložených v segmente MSP a sťažujú fungovanie nebankových subjektov ponúkajúcich financovanie a menej reštriktívny prístup k dlhodobým investíciám do projektov v oblasti infraštruktúry.

39. Upozorňuje na možný problém v dôsledku slabej harmonizácie finančných trhov, spojený s tým, že niektoré členské štáty zostávajú mimo bankovej únie.

40. Zdôrazňuje, že únia kapitálových trhov musí byť otvorená a konkurencieschopná vo svetovom meradle a byť lákavou pre medzinárodných investorov, pričom sa zároveň musí udržať vysoká úroveň noriem v EÚ, okrem iného zaistením integrity trhu a finančnej stability investorov.

IV. DIVERZIFIKÁCIA ZDROJOV FINANCOVANIA MSP

41. Chcel by vyzdvihnúť význam sektora MSP pre európske hospodárstvo a rozvoj regiónov. MSP predstavovali v EÚ-27 vyše 20 miliónov podnikov, ktoré vytvárali 67 % pracovných miest a 58 % hrubej pridanej hodnoty. Okrem toho MSP zamestnávajúce menej ako 10 osôb predstavovali 19 miliónov podnikov, v ktorých sa nachádzala 1/5 pracovných miest EÚ. V čase krízy v rokoch 2008 až 2011 bola v MSP lepšia stabilita pracovných miest než vo veľkých podnikoch, zároveň sa však ich podiel na tvorbe HDP relatívne znížil ⁽¹⁾.

42. Upozorňuje, že MSP majú sťažený prístup k diverzifikovaným zdrojom na financovanie svojej činnosti. Vyše 80 % vonkajších zdrojov financovania MSP v EÚ tvoria bankové úvery a 40 % firiem využíva leasing, ktorý zvyčajne poskytujú subjekty prepojené s bankami.

43. Domnieva sa, že ťažkosti MSP získať bankové úvery sa prehľbujú v obdobiach hospodárskeho poklesu, interné bankové postupy majú teda skôr procyklický než proticyklický charakter.

44. Nazdáva sa, že väčšia konkurencia pre bankový sektor je nevyhnutným prostriedkom, ako zmenšiť jeho dominantné postavenie z hľadiska poskytovania zdrojov financovania v EÚ, najmä sektoru MSP. Odstraňovanie prekážok, ktoré obmedzujú takúto konkurenciu zo strany nebankových subjektov a finančných nástrojov, nových hráčov a inovácií mimo finančnej sféry, ako aj legislatívne iniciatívy v tejto oblasti, treba preto dôrazne podporovať.

45. Zastáva názor, že cieľom únie kapitálových trhov nie je zredukovať význam bánk v európskom hospodárstve. Považuje za nevyhnutné zachovať primeranú rovnováhu medzi opatreniami na podporu investičného bankovníctva a nebankového financovania a financovaním formou tradičných bankových úverov.

46. Oceňuje doterajšie opatrenia členských štátov, napríklad v podobe programov finančnej podpory pre MSP (záruky, dotácie, urýchlenie obchodných platieb, počiatočný kapitál).

47. Vyzdvihuje dôležité faktory, ktoré uľahčujú rozvoj MSP, akými sú priaznivé podnikateľské prostredie, moderná infraštruktúra, existencia technologicky vyspelých odvetví hospodárstva a vysokokvalifikovaná pracovná sila. Vzhľadom na tieto skutočnosti by sa iniciatívy v rámci únie kapitálových trhov mali navrhovať tak, aby sa znížili transakčné náklady na získavanie kapitálu a aby sa tieto iniciatívy zameriavali aj na skupinu mikropodnikov, ktorá je zároveň najpočetnejšia a najmenej prepojená s kapitálovými trhmi. Poukazuje na potrebu minimalizovať administratívnu záťaž spojenú s reguláciou.

⁽¹⁾ Výročná správa o európskych MSP 2012/2013; EK, október 2013.

48. Vyjadruje obavy, že nové právne predpisy v bankovom sektore EÚ (CRD IV/CRR), by mohli ešte viac sťažiť MSP prístup k bankovému financovaniu. Odporúča preto vypracúvať pravidelné hodnotenia vplyvu týchto predpisov na zmeny v dostupnosti bankového financovania pre MSP v jednotlivých krajinách.

49. Zdôrazňuje, že regionálne a miestne banky zohrávajú vo financovaní MSP dôležitú úlohu, pretože najlepšie poznajú miestne a regionálne hospodárstvo a majú jedinečné metódy posudzovania rizika pri poskytovaní úverov miestnym podnikom.

V. STIMULOVANIE HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE NA KAPITÁLOVOM TRHU

50. Dúfa, že jednotný kapitálový trh by mohol prispieť k rozvoju a šíreniu alternatívnych foriem sprostredkovania úverov a investícií. Tieto formy majú veľký potenciál, pokiaľ ide o poskytovanie investičného kapitálu miestnym hospodárskym subjektom.

51. Nabáda Európsku komisiu, aby šírila osvedčené postupy v oblasti alternatívnych foriem financovania, ktoré sú v niektorých členských štátoch EÚ dobre rozvinuté.

52. Považuje za žiaduce, aby sa v rámci diskusie a prác v súvislosti s úniou kapitálových trhov zabezpečili náležité podmienky a predovšetkým zodpovedajúca úroveň regulácie a dohľadu pre súbežný rozvoj bankového systému a kolektívneho financovania. Zatiaľ sa využívajú v relatívne malom rozsahu, majú však rýchle tempo rastu⁽²⁾.

53. Uznáva, že alternatívne ponuky financovania zamerané na MSP, najmä nástroje s vyšším investičným rizikom, sa lepšie osvedčili v prípade inovačných projektov.

54. Zastáva názor, že regulačné prostredie by malo byť stimulujúce, a nemalo by obmedzovať dostupnosť nových nástrojov a foriem distribúcie kapitálu.

VI. ZÁVEREČNÉ PRIPOMIENKY

55. Oceňuje zvýšený záujem EK o problém prístupu k nebankovému financovaniu.

56. Domnieva sa, že zelená kniha „Vytváranie únie kapitálových trhov“ je len prvým krokom k vytvoreniu jednotného kapitálového trhu.

57. Chcel by sa podieľať na ďalších prácach, keďže diferencované regionálne a miestne hľadisko umožňuje vytvoriť pravidlá, ktoré budú zohľadňovať potreby všetkých strán.

58. Nabáda, aby sa diskutovalo o podrobnom pracovnom programe, v snahe zabezpečiť náležité tempo, ktoré je nevyhnutné, ak sa má dodržať plánovaný termín vytvorenia jednotného kapitálového trhu.

59. Zdôrazňuje, že je nevyhnutné integrovať rôzne prostredia, aby sa pripravil plne uspokojivý dokument, ktorý bude zohľadňovať odlišné potreby jednotlivých regiónov a sektorov.

60. Upozorňuje, že je potrebné zintenzívniť programy na zlepšenie poznatkov o financiách a informovanosti o možnostiach a potrebách investovania. Iniciatívy jednotlivých krajín a celoeurópske projekty typu „Consumer Classroom“ by bolo treba doplniť a podporiť.

61. Nabáda, aby o zelenej knihe „Vytváranie únie kapitálových trhov“, ako aj o revízii smernice o prospekte a sekuritizácii, ktorá ju sprevádza, ďalej prebiehala verejná diskusia.

V Bruseli 8. júla 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov

Markku MARKKULA

⁽²⁾ The European Alternative Finance Benchmarking Report, Univerzita Cambridge, február 2015.